

ГЕОРГІЙ ДОЛІНІН

orcid.org//0000-0002-6028-4215

giodolinin94@gmail.com

аспірант,

Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди
вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав-Хмельницький

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

У статті розглядається професійна підготовка майбутніх учителів як система педагогічних заходів, що забезпечують формування професійної спрямованості особистості через зміст освіти та набуття відповідних умінь та навичок, тобто професійної готовності до педагогічної діяльності. Акцентується увага на тому, що професійна підготовка – це освітній процес, у якому студент і викладач мають можливість самореалізуватися. Професійна підготовка передбачає формування змісту освіти відповідно до суспільних новацій із застосуванням персоналізованих технологій та критеріїв рівня готовності майбутнього вчителя до професійної педагогічної діяльності.

Ключові слова: професійна підготовка; професійно важливі якості; професійна діяльність; майбутні вчителі фізичної культури; освітній процес.

HEORHII DOLININ

graduate student,

Pereyaslav-Khmelnytsky State Pedagogical University named after Hryhoriy Skovoroda
St. Sukhomlynskooho, 30, Pereyaslav-Khmelnytskyki

THE FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS' PROFESSIONAL TRAINING AS A PEDAGOGICAL PROBLEM

In the article, the author considers professional training in the aspect of its pedagogical support, focuses on the content of education, which includes acquaintance with scientific bases and technologies of pedagogical activity, formation of person's moral qualities for the necessary work in the chosen sphere of activity. The author notes that professional training is interpreted as a set of professional knowledge, skills and abilities, personal qualities, creative experience that provide effective professional activity. The article considers the professional training of future teachers as a system of pedagogical activities that ensure the formation of professional orientation of the individual through the content of education and the acquisition of relevant skills, professional readiness for teaching. Emphasis is placed on the fact that professional training is an educational process in which students and teachers have the opportunity to realize themselves. Vocational training involves the formation of the content of education in accordance with social innovations with the use of personalized technologies and because of criteria for assessing the level of readiness of future teachers for professional teaching.

There are such basic approaches to understanding the physical education teachers training as ensuring a quality level of training in a pedagogical educational institution; an important component of the professional activity of the future physical education teacher; integrative personal characteristics of the specialist in the system of his professionally important qualities that determine the success of the professional activity of the future teacher.

The article names the stages of preparation of future teachers of physical culture: the formation of positive motivation for future teaching; acquisition of relevant knowledge, skills, abilities of professional activity of future teachers of physical culture; formation of readiness for professional activity of future teachers as a holistic state of personality.

Key words: professional training; professionally important qualities; professional activity; future physical education teachers; educational process.

Перегляд традиційних підходів щодо професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в системі вищої освіти України пов'язаний з упровадженням нової освітньої парадигми, що детермінує основні тенденції розвитку вищої освіти у галузі фізичної культури і спорту та зумовлює інноваційні процеси у цій галузі. Новітні шляхи професійної підготовки вчителя в означеній галузі будуються на аналізі педагогічної сутності професійної діяльності вчителя фізичного виховання, що дає підстави характеризувати її як соціально-продуктивну, творчо-конструктивну, організаторську та діагностичну, що забезпечує освітній вплив як розумового, так й психологічного й фізичного характеру та потребує взаємозв'язку ґрунтовних фахових та психолого-педагогічних знань й вмінь.

Мета статті – розглянути традиційні підходи до розуміння категорії «професійна підготовка вчителя фізичної культури» та виокремити сучасні трактування цього феномену.

Аналіз наукової літератури дозволяє стверджувати, що нині існує декілька різних підходів до розуміння категорії професійної підготовки. Традиційно професійна підготовка тлумачиться як

сукупність фахових знань, умінь й навичок, особистісних якостей, творчого досвіду, що забезпечують ефективну професійну діяльність. Щодо підготовки майбутнього вчителя, то деякі науковці [8] вважають, що названі характеристики недостатньо увиразнюють особливості професійної підготовки педагога, тому доцільно розглядати її як систему педагогічних заходів, що забезпечують формування професійної спрямованості особистості через зміст освіти та набуття відповідних умінь та навичок, тобто професійної готовності до педагогічної діяльності. Професійна підготовка – це освітній процес, у якому студент і викладач мають можливість самореалізуватися, за умови формування змісту освіти відповідно до суспільних новацій із застосуванням персоналізованих технологій і на основі критеріїв оцінки рівня готовності майбутнього вчителя до професійної педагогічної діяльності. В. Афонін [1] стверджує, що професійна підготовка має розглядатися через її результат та процес отримання сукупності фахових знань, умінь та навичок, професійних якостей та норм поведінки, що забезпечують успішну діяльність за вимогами певної професії. Науковці, що розглядають професійну підготовку в аспекті її педагогічного забезпечення, акцентують увагу на змісті освіти, котрий включає ознайомлення з науковими основами й технологіями педагогічної діяльності; а також формування моральних якостей особистості, необхідних для роботи в обраній сфері діяльності [2]. Деякі науковці наголошують на тому, що зміст професійної освіти обумовлюється не тільки видом професійної діяльності, але й світовими тенденціями ринку праці та рівнем розвитку культури. Заклади вищої освіти, що готують учителів фізичної культури, мають зважати на необхідність готувати конкурентоспроможного фахівця з фізичної культури [6].

Перед учителями фізичної культури суспільство ставить складні завдання фізичного виховання молоді. Соціальна роль проблеми професійного становлення майбутніх учителів фізичної культури проявляється у піднесенні цінностей, котрі сприятимуть організації здорового способу життя широких верств населення, прилучення учнівської молоді до систематичних занять спортом і культурних форм відпочинку.

Проблема розвитку фізичної культури молоді та професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури відображені у дисертаціях: Л. Вострокнутов (генезис і розвиток правових норм в галузі фізичної культури і здорового способу життя українського народу: від звичаєвого права до законодавства початку ХХ ст., 2003); Л. Денисова (гіпермедійне інформаційне середовище навчання як засіб професійної підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту); О. Кібальник (застосування фітнес-технології для підвищення рухової активності та фізичної підготовленості підлітків, 2008); С. Мудрик (ефективність застосування національних рухливих ігор на уроках фізичної культури у початковій школі, 1999); Р. Мушкета Р. (підготовка вчителів фізичного виховання у Польщі до оцінювання навчальних досягнень учнів, 2007); Г. Омок (підготовка майбутніх бакалаврів з фізичної культури та спорту до професійно-педагогічної діяльності в умовах ПТНЗ, 2020); О. Печко (формування професійного мислення майбутніх учителів фізичної культури засобами педагогічних ситуацій, 2015); Н. Степанченко (система професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах, 2017); Л. Філенко (інформатизація навчального процесу вищих навчальних закладів фізичної культури з урахуванням когнітивних якостей студентів, 2007).

У листі МОН України «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра» (від 06.12.2007 за N 1/9-736) зазначено: «...враховуючи необхідність якісної підготовки педагогічних працівників до роботи в дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладах, забезпечення їх готовності до викладання не менше ніж двох шкільних предметів та проведення позашкільної роботи, навчання майбутніх педагогів здійснюється за поєднаними напрямами, спеціальностями і спеціалізаціями». Зокрема, за напрямом підготовки 6.010201 «Фізичне виховання» серед додаткових спеціалізацій визначено такі: «організатор туристичної роботи» та «організатор спортивно-масової роботи». У Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (від 29 квітня 2015 р. № 266) підготовка учителя фізичної культури здійснюється за кодом спеціальності 014 та має найменування «Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)». Вищі навчальні заклади готують бакалаврів фізичного виховання, що можуть одержати різну кваліфікацію: «бакалавр фізичного виховання та спорту», «учитель фізичної культури», «практичний психолог у сфері фізичної культури та спорту», «організатор спортивно-оздоровчого туризму» та ін. [10, с.73].

Досліджуючи проблему створення системи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої педагогічної освіти, Н. Степанченко зазначає, що здійснений нею науковий аналіз педагогічної сутності професійної діяльності вчителя фізичної культури дає підстави стверджувати, що ця діяльність постійно розширюється, ускладнюється та охоплює «...діагностико-прогностичні, навчально-розвивальні, оздоровчо-профілактичні, навчально-методичні, виховні, комунікативні, здоров'язберезувальні, контролювальні, моніторингові, фізкультурно-просвітницькі функції» [9, с. 495]. Автор вважає, що вчитель фізичної культури має

володіти загальною та інтелектуальною культурою, моральною стійкістю, правовою відповідальністю та естетичною вихованістю.

У Державній програмі розвитку фізичної культури і спорту в Україні зазначено, що «система вищої освіти в галузі фізичної культури і спорту (ФКіС) призначена готувати висококваліфікованих фахівців для навчальної, виховної та оздоровчої діяльності з різними групами населення» [4], передусім – студентською молоддю.

Аналіз категорії «професійна підготовка в галузі ФКіС», здійснений Н. Степанченко, дозволив їй виявити основні підходи до розуміння цього феномену, а саме це: забезпечення якісного рівня професійної підготовки у педагогічному закладі освіти; інноваційний зміст освіти як важливий компонент професійної діяльності майбутнього вчителя фізичної культури; інтегративна особистісна характеристика фахівця у системі його професійно важливих якостей, котрі визначають успішність професійної діяльності [9, с. 98]. Подібної точки зору додержується Л. Денисова [3], яка розглядає професійну діяльність учителя фізичної культури як цілісний феномен, що включає тісно пов'язані між собою фізичну й розумову працю з огляду на єдину мету та завдання. При чому, рівень розвитку когнітивної системи забезпечує якість фізичної підготовки та здатність до аналізу й диференціації власних рухів і, таким чином кращого засвоєння і запам'ятовування рухових структур [3, с. 5]. На думку науковців, у систем підготовки фахівця з фізичної культури відбувається перехід від традиційного підходу розвитку рухових фізичних здібностей і якостей до усвідомлення та створення студентом духовних цінностей фізичної культури, до яких відносяться: культура мислення, почуття художнього образу щодо розвитку його власної особистісної культури та свідомої діяльності здійснення цього [9, с. 99].

Пошук ефективних шляхів поєднання навчання студентів з їхньою майбутньою професійною діяльністю націлює на потребу корекції мети й змісту навчальної програми, вивчення сучасних технологій, підвищення активності в пізнавальній діяльності студентів, в зв'язку з тим, що на практиці випускники недостатньо підготовлені до самостійної праці як фахівці [8, с. 6].

Зміст поняття професійної підготовки саме майбутніх учителів фізичної культури науковці пропонують аналізувати у різних аспектах: з *позиції організаторів* як процес створення необхідних умов для формування у майбутніх фахівців готовності до професійної діяльності; з *позиції студентів* як процес здобуття необхідного рівня готовності, котрий може забезпечити ефективне виконання професійної діяльності; з *позиції досягнення результату професійної підготовки* – як готовність здобувачів вищої освіти до професійної діяльності. Професійна підготовка студентів закладів вищої освіти у галузі ФКіС, тобто майбутніх учителів до педагогічної діяльності охоплює: розуміння й прийняття мети й завдань формування всебічно розвиненої особистості; базові знання психологічних та біологічних особливостей молодшої людини; володіння методикою педагогічного дослідження та формами та методами освітньої діяльності, виховання моральних якостей особистості вчителя, таких як гуманність, толерантність, доброчесність, та розвинутою здатністю до творчого мислення у професійній діяльності [6].

Поняття професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури може розглядатися як процес набуття студентами належного рівня готовності через одержання знань, відпрацювання вмінь і навичок, формування професійно значущих особистих якостей, розвиток ціннісних орієнтацій та творчого досвіду педагогічної діяльності задля забезпечення ефективності виконання професійних функцій; створення у закладі вищої освіти відповідного освітнього середовища задля формування у майбутніх фахівців з фізичного виховання сукупності фахових компетентностей, що забезпечують здатність до професійної діяльності.

У науковій літературі (М. Лянной, В. Наумчук, Т. Однолеток) професійна підготовка вчителя фізичної культури розглядається як складна система, що заснована на таких педагогічних принципах, як: *принцип безперервності освіти*, що потрактовується як єдність базової, післядипломної та громадської діяльності в єдиному освітньому процесі; *принцип інтегративності*, що передбачає безперервний процес професійної підготовки; *принцип фундаменталізації*, що полягає в ґрунтовності знань, що забезпечують ефективну професійну діяльність та мобільність майбутнього фахівця; *принцип гуманізації* – це акцентування уваги на студентові як суб'єкті професійної підготовки; це також урахування інтересів й можливостей студентів в освітньому процесі та використання новітніх форм і методів навчання; *принцип самостійності* як надання можливості студентам визначати власну траєкторію професійного становлення [5, с. 7].

Відповідно до названих дидактичних принципів у науковій літературі розроблені етапи підготовки майбутніх учителів фізичної культури: формування позитивної мотивації до майбутньої педагогічної діяльності; набуття відповідних знань, умінь, навичок професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури; формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів як цілісного стану особистості. Крім того описані структурні компоненти підготовки майбутніх учителів фізичної культури, до яких віднесено: фізкультурно-спортивну та професійно-педагогічну підготовку; медичну, біологічну та психологічну підготовку; спортивно-педагогічну та

спортивно-психологічну підготовку; методичну підготовку щодо застосування інноваційних освітніх технологій у формуванні загальної готовності до професійної діяльності [7, с. 58].

Висновки. Таким чином, професійна підготовка вчителя фізичної культури розглядається як складна система, що заснована на таких педагогічних принципах, як: принцип безперервності освіти; принцип інтегративності; принцип фундаменталізації; принцип гуманізації; принцип самостійності. Перспективи подальших розробок вбачаємо у дослідженні й обґрунтуванні ефективних умов професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Література

1. Афонін В. Теорія і практика професійної підготовки студентів інститутів фізичної культури (ІФК) як педагогічна проблема. *Молода спортивна наука України: зб. наук. праць у галузі фізичної культури і спорту*. Львів : НВФ «Українські технології», 2004. Т. 4. С. 7–10.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. К. : Либідь, 1997. 376 с.
3. Денисова Л.В. Гіпермедійне інформаційне середовище навчання як засіб професійної підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту : автореф. Дис... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «теорія і методика професійної освіти». К., 2010. 22 с.
4. Державна програма розвитку фізичної культури і спорту в Україні [Електронний ресурс] : затв. Указом Президента України від 22 червня 1994 р. № 334/94. – URL : <http6//zakon3.rada.gov.ua/laws/show/334/94>
5. Наумчук В. І. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури в процесі самостійної роботи зі спортивних ігор : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». Тернопіль, 2002. 23 с.
6. Однолеток Т., Лянной М. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури як педагогічна проблема. URL : <https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2009-09/09otvcpp.pdf>
7. Радіонова Олена. Сутність проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до формування здоров'язбережувальної компетентності учнівської молоді. *Наукові записки. Серія : Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. Випуск 9 (III) С. 58–61.
8. Сергієнко В.М. Інноваційна технологія викладання легкої атлетики на факультетах фізичної культури вищих навчальних закладів : Автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02 / В.М. Сергієнко ; Львів. держ. ун-т фіз. культури. Л., 2007. 20 с. укр.
9. Степанченко Н.І. Система професійної підготовки учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах. Львів : ЛА «Піраміда», 2016. 652 с.
10. Чалій Л. В. Сучасний стан проблеми формування готовності майбутнього вчителя фізичної культури до організації позакласної роботи з туризму. *Народна освіта*. 2016. Вип. 3. С. 72–77. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/NarOsv_2016_3_13

References

1. Afonin V. (2004) Teoriya i prakty`ka profesijnoyi pidgotovky` studentiv insty`tutiv fizy`chnoyi kul`tury` (IFK) yak pedagogichna problema [Theory and practice of professional training of students of institutes of physical culture (IFC) as a pedagogical problem]. *Moloda sporty`vna nauka Ukrayiny` : zb. nauk. prac` u galuzi fizy`chnoyi kul`tury` i sportu*. L`viv : NVF «Ukrayins`ki tehnologiyi», 2004. T. 4. S. 7–10.
2. Goncharenko S. U. Ukrayins`ky`j pedagogichny`j slovny`k [Ukrainian pedagogical dictionary]. K. : Ly`bid`, 1997. 376 s.
3. Deny`sova L.V. Gipermedijne informacijne seredovy`shhe navchannya yak zasib profesijnoyi pidgotovky` faxivciv z fizy`chnogo vy`xovannya i sportu [Hypermedia information learning environment as a means of professional training in physical education and sports] : avtoref. Dy`s... na zdobuttya nauk. stupenya kand. ped. nauk : specz. 13.00.04 «teoriya i metody`ka profesijnoyi osvity`». K., 2010. 22 s.
4. Derzhavna programa rozvy`tku fizy`chnoyi kul`tury` i sportu v Ukrayini [State program for the development of physical culture and sports in Ukraine] : zatv. Ukazom Prezy`denta Ukrayiny` vid 22 chervnya 1994 r. # 334/94. URL : <http6//zakon3.rada.gov.ua/laws/show/334/94>
5. Naumchuk V. I. Profesijna pidgotovka majbutnix vchy`teliv fizy`chnoyi kul`tury` v procesi samostijnoyi roboty` zi sporty`vny`x igor [Professional training of future physical education teachers in the process of independent work on sports games] : avtoref. dy`s. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ped. nauk : specz. 13.00.04 «Teoriya ta metody`ka profesijnoyi osvity`». Ternopil`, 2002. 23 s.
6. Odnoletok T., Lyannoij M. Profesijna pidgotovka majbutnix uchy`teliv fizy`chnoyi kul`tury` yak pedagogichna problema [Professional training of future teachers of physical culture as a pedagogical problem]. URL : <https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2009-09/09otvcpp.pdf>
7. Radionova Olena. Sutnist` problemy` pidgotovky` majbutnix vchy`teliv fizy`chnoyi kul`tury` do formuvannya zdorov`yazberezhuval`noyi kompetentnosti uchnivs`koyi molodi [The essence of the problem of preparing future physical education teachers for the formation of health competence of student youth]. *Naukovi zapy`sky`. Seriya : Problemy` metody`ky` fizy`ko-matematy`chnoyi i tehnologichnoyi osvity`*. Vy`pusk 9 (III) С. 58–61.
8. Serhiienko V.M. Innovatsiina tekhnolohiia vykladannia lehkoj atletyky na fakultetakh fizychnoi kultury vyshcheykh navchalnykh zakladiv [Innovative technology of teaching athletics at the faculties of physical culture

of higher educational institutions] : Avtoref. dys... kand. nauk z fiz. vykhovannia i sportu: 24.00.02 / V.M. Serhiienko ; Lviv. derzh. un-t fiz. kultury. L., 2007. 20 s. ukp.

9. Stepanchenko N.I. Sy`stema profesijnoyi pidgotovky` uchy`teliv fizy`chnogo vy`xovannya u vy`shhy`x navchal`ny`x zakladax [The system of professional training of physical education teachers in higher educational institutions]. L`viv : LA «Piramida», 2016. 652 s.
10. Chalii L. V. Suchasnyi stan problemy formuvannia hotovnosti maibutnoho vchytelia fizychnoi kultury do orhanizatsii pozaklasnoi roboty z turyzmu [The current state of the problem of forming the readiness of the future physical culture teacher to organize extracurricular work on tourism]. Narodna osvita. 2016. Vyr. 3. S. 72-77. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/NarOsv_2016_3_13

УДК 378.147.31

DOI 10.31652/2415-7872-2022-72-47-52

ТЕТЯНА ІЛЬНИЦЬКА

orcid.org/0000-0003-2000-0262

ttt170757@gmail.com

аспірантка кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
вул. Острозького, 32, м. Вінниця

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ КОЛЕДЖІВ У ПРОЦЕСІ ТЕОРЕТИЧНОЇ І ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті висвітлено проблему формування мотивації до майбутньої професійної діяльності студентів медичних коледжів у теоретичній і практичній підготовці. Авторкою з'ясовано, що відсутність мотивації до освітньої діяльності не може сприяти формуванню високої професійної підготовки студента. Майбутній компетентний фахівець має сприймати й реалізовувати складну систему отриманих знань, а також мати навички професійного мислення.

У дослідженні зацентовано увагу на підготовці майбутніх фахівців сестринської справи в умовах цифровізації освіти, коли на рівні із традиційними формами здійснення освітнього процесу використовуються вебінари, прямі ефіри в соціальних мережах, конференції в Zoom, Googlemeet тощо. Студентам надано завдання у формі електронних посібників, статей, інформації з сайтів, проходження е-курсів, тестів, завдань тощо. З'ясовано, що в становленні навчальної та професійної мотивації значну роль відіграють різноманітні форми колаборативної діяльності, що включають студентів у цю діяльність; доведено, що у спільній роботі посилюється мотивація навчання, оскільки підвищується ефект соціальної фасилітації, коли в присутності інших осіб в індивіда спостерігається активізація різних видів діяльності.

У результаті теоретичного аналізу літератури та на основі практичного досвіду встановлено, що формування мотивації до професійної діяльності відбувається через організацію навчального процесу з поєднанням традиційних та інноваційних технологій навчання, що дозволяють активізувати навчальну діяльність на новому рівні, який є першопричиною, джерелом діяльності студента, котрому притаманний творчий, креативний характер. Для керування мотивацією навчальної діяльності також важливі особистість викладача та стиль його педагогічної роботи.

Ключові слова: мотивація, професійна діяльність, теоретична підготовка, практична підготовка, медичний коледж.

TETIANA ILNITSKA

graduate student,

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University,
Ostrozshkoho str. 32, Vinnitsia

FORMATION OF MOTIVATION FOR FUTURE PROFESSIONAL ACTIVITIES OF STUDENTS OF MEDICAL COLLEGES IN THEORETICAL AND PRACTICAL TRAINING

The article highlights the problem of forming motivation for the future professional activity of medical college students in theoretical and practical training. The author found out that the lack of motivation for educational activities cannot contribute to the formation of high professional training of the student. The future competent specialist must perceive and implement a complex system of acquired knowledge, as well as have professional thinking skills. The research focuses on the training of future nursing specialists in the conditions of digitalization of education, when webinars, live broadcasts on social networks, Zoom conferences, Googlemeet, etc. are used on a level with traditional forms of educational process implementation. Students are given tasks in the form of electronic manuals, articles, information from websites, taking e-courses, tests, tasks, etc. It was found that various forms of collaborative activities, which include students in this activity, play a significant role in the formation of educational and professional motivation; it has been proven that the motivation of learning increases in joint work, because the effect of social facilitation increases when, in the presence of other people, the individual is observed to activate various types of activities.